

රෝග ලක්ෂණ
මුලින්ම ලපටි පත්‍ර කඩා වැටේ. බල්බ මිරිකු වීර බුද්ධු කොටස පහසුවෙන් උළියට එයි. බුද්ධු බල්බ වලින් හෙත්දෙමේ හඳට සමාන සැර හඳක් හමයි.

පාලනය
මෙය බැස්ටර්ටයා ආසාදනයක් නිසා රසායනික ද්‍රව්‍ය යොදා පාලනය කළ නොහැකිය. එමනිසා රෝගී පැළ වගාවෙන් ඉවත් කිරීම, ජල වාතනය දියුණු කිරීම, හෝග මාරුව අනුගමනය කිරීම, වගාවට ජලය සපයන කාලාන්තරය වැඩි කිරීම, රෝගී වගාවක් හරහා ජලය ගමන් කිරීම වැළැක්වීම වැනි ක්‍රම අනුගමනය කරන්න.

දළිපැල්ලම රෝගය

ජනවාරි, පෙබරවාරි වැනි මාසවලදී වගාවට බහුල වශයෙන් වැළඳිය හැකි රෝගයකි. හෙත් කාළගුණයක් පවතින විට මෙම රෝගය සුලභය.

රෝග ලක්ෂණ

මුලින් පත්‍ර පුරා සුදු පැහැති ලප ඇතිවේ. පසුව මෙම ලප එකින් එකට සම්බන්ධ වී විහල වේ. අවසානයේ දළීරු පැහැයට හුරු පැල්ලම් බවට පත්වේ. එම පැල්ලම් වගා දම් පැහැයක් දක්වේ.

පාලනය

රෝග ලක්ෂණ දැවීම් පහත සඳහන් දිලීර නාශකයක් යොදන්න.

උර්ව්‍යොනෙක්ට්, ප්‍රොපිනෙබ්, ක්ලෝරෝතැලොනිල් හෝ මැන්කොසෙබ්

පත්‍ර දැහර රෝගය (ඇන්ත්‍රැක්නෝස් රෝගය)

වැසි සහිත කාලගුණයක් ඇතිවීම් හානිය දරුණු වේ. බල්බ සඳහා වන දාණු වගාවල මෙන්ම බීජ සඳහා වන වගා වලටද වැළඳිය හැකිය.

රෝග ලක්ෂණ

වගාවේ මුල් අවධියේ රෝගය වැළඳුනු විට පත්‍ර දහර හැසේ. පරිනත වගාවක සහි පත්‍ර මත මිලිමීටර් 2-3 පළල ඕවලාකාර පැල්ලම් ඇතිවේ. රෝගී පත්‍ර වියළී මැරෙයි. රෝගය දරුණු විට බල්බ ද බුද්ධු වේ. මල් නටුම්භ ද රෝගී පැල්ලම් ඇති වේ. එවිට මල් නටුට කඩා වැටේ.

පාලනය

වර්ෂාවට හසුනොවන හේ වගාව ආරම්භ කිරීම, නිරෝගී වගාවකින් බීජ සහ බල්බ හෝරා හැනීම, බීජ ප්‍රතිකාර කිරීම වැනි ක්‍රම අනුගමනය කරන්න. වගාවේ රෝග ලක්ෂණ දැවීම් පහත සඳහන් දිලීර නාශකයක් ජලය ලීටර් 10 ක මිශ්‍රකර ඉසින්න.

මැන්කොසෙබ් හෝ ක්ලෝරෝතැලොනිල්

අස්වනු හෙලීම සහ ගබඩා කිරීම

අස්වැන්න හෙලීමට සහි බුහකට පෙර සිට කෘෂිභාගක, දිලීර නාශක යෙදීමද සහ දෙකකට පෙර සිට ජල සැපයුමද නතර කරන්න.

පරිනත වගාවක පත්‍ර කහපටා වන අතර, ගෙල ප්‍රදේශයෙන් කඩා වැටේ. වගාවෙන් 50% කට වඩා පැළ සංඛ්‍යාවක් මෙම තත්වයට පත්වුනු පසු ලැල්ලක් ආධාරයෙන් හදු කර ඉතිරි පැළවලද ගෙල ප්‍රදේශයෙන් කඩා දමන්න.

සහි දෙකකට පසු බල්බ ගලවා පටිහේ වියළා පදම් කර ගන්න. හද අවිටට හාජනය නොකරන්න. බල්බයේ ගෙල ප්‍රදේශයේ ගෙල පැහැය හැඩවී දළීරු පැහැයට හැරුණු පසු ගෙල ප්‍රදේශයෙන් අහලක් පමණ ඉතිරිකර පත්‍ර කපා ඉවත් කර ලී පටි සහ දැල් ආධාරයෙන් කාදා ගත් හට්ටු මත ගබඩා කර හැඩිය හැකිය. හැතහොත් වියළි පත්‍ර මඟින් එකිනෙකට ගැටහකා මිටි ලෙස බැඳ එල්ලා තිබිය හැකිය.

ගබඩාව වැනි පිහි වලින් ආරක්ෂා විය යුතු අතර හොඳින් වාතනය විය යුතුය. ගබඩාව නිතරම පරීක්ෂා කර බුද්ධු බල්බ ඉවත් කරන්න.

දාණු වීම් බැඳ ගබඩා කිරීම

වැඩි විෂයා් කූරුනා

අධ්‍යක්ෂ,
කෙණ්ඩු හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය,
මහලුප්පල්ලම
දුරකතන: 025-2249177
025-2249132

ලොකුබුද්ධු වගාව

දේශගුණික අවශ්‍යතා

උෂ්ණත්වය, දිවා කාලයේ දිගු බව සහ වර්ෂාපතනය ලොකු ඒකාකු වශයෙන් අස්වැන්න කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධාන දේශගුණික කාලික වේ. වගාව ආරම්භයේදී මෙන්ම අවසාන කාල සීමාවේදීද හද වර්ෂාව පැවතීම සුදුසු නොවන අතර විශේෂයෙන්ම බිල්ලි මෝරන අවස්ථාවේදී මාස 1-1 1/2 පමණ වියළි උණුසුම් කාලගුණයක් පැවතීම අතිශයින් වැදගත් වේ.

පස

වියළි කලාපයේ ඔහුලව දක්නට ලැබෙන රතු දුම්පර පසෙහිද රෙතොසක්ම පසෙහි සහ ඇලොපැළ ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබෙන දියළු පසෙහිද ලොකුඒකු සාර්වකව වගා කළ හැකිය.

වගාවට සුදුසු කාලය

සකස් කර ගත් බීජ පැළ හෝ වියළි බිල්ලි යලි කන්නයේ අපේම මස අවසානයේ සිට ජුනි මස මැද භාගය දක්වා සිටුවීම කළ හැකි අතර මහ කන්නයේ වගා කරන්නේ නම් දෙසැම්බර් මැද සිට ජනවාරි මැද දක්වා කාලය තුළ සිටුවීම කළ හැක. නමුත් මහ කන්නයේ පවතින කාලගුණික තත්ත්වයන් ඒකාකු වගාවට එතරම් සුදුසු නොවේ.

තවත් පාලනය

මාර්තු මස මැද සිට මැයි මස අග දක්වා වූ කාලය බීජ තවත් කිරීමට වඩාත් සුදුසුය. හොඳින් තිරු එළිය ලැබෙන, ජල වහනය සලබාදායක, මැහැකදී ඒකාකු වගා නොකළ බිමක් තෝරා ගත යුතුය. කෙ.මී. 20 ක් පමණ හැඩුරට පස පෙරළා ගල්, බොරළු සහ වල් පැළෑටි ඉවත්කර, දින මීටර් 3, පළල කෙ.මී. 75, උස කෙ.මී. 15 වන සේ පාත්ති සකස්න්න. හොඳින් දිරාපත් වූ කාබනික පොහොර තුඩා 2 - 3 ක් එක් පාත්තියකට වැටෙන සේ හොඳින් පස සමග මිශ්‍රකර සකසා ගත් පාත්ති පිලිස්සීම මගින් හෝ තිරු එළිය මගින් හෝ ඊසායනික ද්‍රව්‍ය යොදා විවරාණුකරනය කළ යුතුය.

තවත් පොහොර - වීස් පාත්තියක් සඳහා

අවස්ථාව	පොහොර	ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)	
		කළුපිටිය	සෙසු ප්‍රදේශ
මුලික පොහොර (වැළිරීමට දින 2කට පෙර)	ගුරියා	-	15
	ලිම්බු පුපර් පොත්පේට්	30	30
සති 2 දී, 4 දී	මියුරියේට් ඔෆ් පොරාස්	-	15
	ගුරියා	25	
	මියුරියේට් ඔෆ් පොරාස්	15	

බීජ තවත් දැමීමට පෙර කැප්ටාන්, හිරාම් හෝ තයෝටානේට් මිශ්‍රයේල් + හිරාම් වැනි දිලීර නාශකයකින් ප්‍රතිකාර කිරීම කළ යුතුය. තවත් දැමීම, බීජ පේලියට දැමීම හෝ බීජ වැළිරීම මගින් කළ හැකිය. තවත් කාලය තුළ ජල සම්පාදනය, වල් මර්ධනය හා තවත් ආවරණය කිරීම අවශ්‍ය වේ

බිම් සකස් කිරීම

සිටුවන ඒකාකු පැළ ඉතා සියුම් බැවින් බිම් වල් පැළ හා පස් කැට රහිතව මැහවින් හා සියුම්ව සකස් කර ගත යුතුය. පස සකස් කිරීමේදී සියානු ලද ඉවහි කිහිප දිනක් තිරුවලියට තිරුවරණය කර ගැනීමෙන් වගාවට රෝග ඇතිවීම අඩු කර ගත හැකිය.

බීජ අවශ්‍යතාවය

හෙක්ටයාරයක් වගා කිරීමට අවශ්‍ය බීජ පැළ හෝ වියළි බිල්ලි ලබා ගැනීම සඳහා උසස් ගුණාත්මයෙන් යුතු බීජ කි. ග්‍රෑම් 6 - 7 ක් අවශ්‍ය වේ.

නිර්දේශිත ප්‍රභේද

ප්‍රභේදය	පැල සිටුවීමෙන් පසු අස්වනු හෙලීමට ගතවන කාලය දින
ප්‍රකාශ රෙඩ්	85-90
රාම්පුර්	80-85
කල්පිටිය වරණය	80-85
ඇලිප්ට්ස්හි ලයිට් රෙඩ්	85-90

මූලික පොහොර යෙදීම - අක්කරයක් සඳහා

අවස්ථාව	පොහොර	ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)
පැල සිටුවීමට දින 1 හෝ 2 කට පෙර	ගුරියා	25
	ට්‍රිපල් පුපර් පොත්පේට්	40
මතුපිට පොහොර	මියුරියේට් ඔෆ් පොරාස්	20
	සිටුවා සති 3 දී	25
සිටුවා සති 6 දී	ගුරියා	25
	මියුරියේට් ඔෆ් පොරාස්	10

* පොහොර පොහොරවලට අමතරව කාබනික පොහොර 2ක් කිරීමෙන් වැඩි ආවරණයක් ලබා ගත හැක (අක්කරයකට වෙරන් 10-12 ක් පමණ)

සිටුවීම සහ පරතරය

සති 4-5 ක් පමණ වයසැති පලා 3 හෝ ඊට වැඩි සංඛ්‍යාවක් ඇති හිරෝනි පැළ පමණක් සිටුවීමට ගත යුතුයි.

- පේලි අතර පරතරය - කෙ.මී. 10
- පේලියක පැළ අතර පරතරය - කෙ.මී. 10
- පැළ සිටුවීමේ හැඩුර - කෙ.මී. 1 - 1.5
- වඩා හැඩුරින් පැළ සිටුවීම නොකල යුතුය.

* පැළ ප්‍රතික්ෂා කිරීම යුද්ධා නිරාමි 80%, ග්‍රෑම් 15 ක් හෝ කෘශ්ණයෙන්ම මිනවල් 70% WP (ටෝප්සිඩ්) ග්‍රෑම් 20 ක් ජලය මීටර් 10 ක කලවම් කර යායාගා ගත් විශුද්ධයෙන් වගාවේ 30 ක් බිල්ලි කළහොත්.

ජල සම්පාදනය

ඉතා හොඳින් ජලය බැසයන ඉඩම්ක වගා කර ඇත්නම් පැළ සිටුවා පළමු මාසයේදී දින 2-3 කට වරක් බැගින් ජලය සපයන්න. මිසකට පසු සෑම දින 4-5 වරක් බැගින් ජලය සපයන්න. අස්වනු හෙලීමට සති දෙකකට පෙර ජලය යෙදීම නවත්වන්න.

වල් මර්ධනය

වැනිපමය වගාවක වල් පැළෑටි අතින් හෙලීම අපහසුය. එම නිසා වල් නාශක භාවිතා කිරීමට සිදුවේ. වගාබිමේ ඇටවරා, කලාපරු වැනි ගුහක කොටස් සහිත වල් පැළ හිතේ නම් පැළ සිටුවීමට දින 14 කට පෙර හිලියපොස්ට් වල් නාශකයක් හෙක්ටයාරයකට මීටර් 4-6 ක් (අක්කරයකට මීලි මීටර් 1600-2400 ක්) යොදන්න. පැළ සිටුවූ වගාමි ඇලක්ලෝර් හෝ ඔක්සිජිලෝර්ලෝන් පුළුල් කිරීමෙන් වල් නාශකයක් යෙදිය යුතුය.

පළිබෝධ නැවැත්වීම

පැළ මැක්කා

තානිඬු හද තිරුවලිය නොමැති උදය සහ සවස් කාලවල සෙමින් පැළ කෙලවු වීට පැල මැක්කන් රංවු ලෙස ඉතිලෙවු දැකිය හැකිය. පලුවල සුදු පැහැති සිරුම් දක්නට ලැබේ. හානිය දරාණු වීට පලු ඇමර් වියළී යයි. මෙමගින් බිල්ලිවල ගම්බා කාලය අඩුවේ.

කෘමි නාශක තයක්ලෝප්‍රිඩ්

වැණු පලු දිලිබුහා

තානිඬු බීජකර කැදලි ලෙස පලුමිත හැක්පත් කරයි. බීජකර වලින් පිටවන කොළ පැහැති දළබුහා පලුවල කොළ පැහැති කොටස් ආහාරයට ගනී. පසුව පලුප තුළට ඇතුල්වී එය තුළ සිට පලු කොටස් කා දමයි.

පාලනය

බීජකර කැදලි එකතු කර විනාශ කරන්න. වැඩෙමින් පවතින වගාවකට හානි කරන වීට පහත සඳහන් කෘමිනාශකයක් භාවිතා කරන්න.

කෘමිනාශක

ක්ලෝරෝෆුඑසිප්‍රෝස්

ජෝගා නැවැත්වීම

දිලීර මගින් ඇතිවන බල්ලා කුණුවීම

රෝග ලක්ෂණ බිල්ලි කුණුවී මුල් මැරී යයි. පිටතින්ම ඇති පලු අග සිට පහලට කහ පැහැ ගැන්වේ.

පාලනය

සුදුසු දිලීරනාශකයකින් බීජ ප්‍රතිකාර කිරීම තවත් වැඩි හැඩුරකින් බීජ නොදැමීම, ජල වහනය දියුණු කිරීම, ජලය සපයන කාලාන්තරය වැඩි කිරීම, රෝග වගාවක් හරහා ජලය සපයීම වැලැක්වීම, රෝගී පැළ පත් සමග ඉවත්කර එම ස්ථානය සහ අවට පස පහත සඳහන් දිලීර නාශකයකින් හෙත් කරන්න.

තයෝටානේට් මිනවල් හෝ තිරාම්